

Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet. Samfundsøkonomiske aspekter

Lars Benjaminsen

Undersøgelsens formål

- Afdække socialt udsatte borgeres brug af indsatser og ydelser på tværs af velfærdssystemets sektorer – fx social, sundhed, beskæftigelse, kriminalforsorg
- Afdække de økonomiske aspekter af de udsatte gruppers brug af velfærdssystemet for det offentlige velfærdssystem – hvilke udgifter er der forbundet med udsathed og hvordan fordeler udgifterne sig mellem sektorer?
- Hvad er implikationerne set i et socialt investeringsperspektiv?

Data og metode

Registerbaseret analyse: 4.076.920 voksne mellem 18 og 79 år i 2014

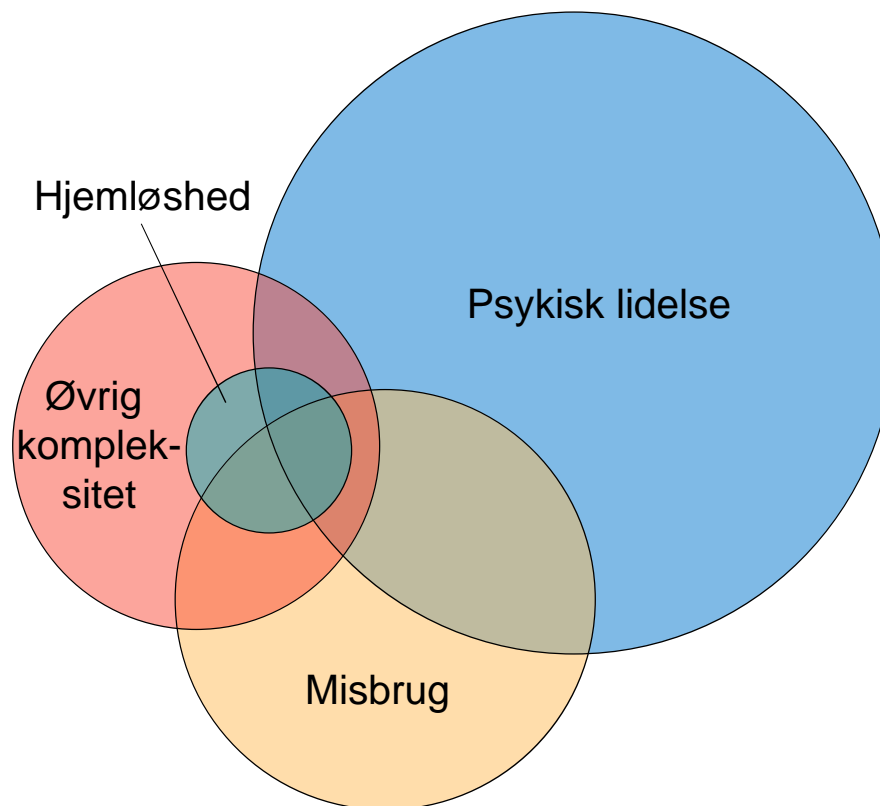
Fem udsathedsidekatorer (registreret over fem år fra 2010 til 2014):

- Svær psykisk lidelse
- Moderat psykisk lidelse
- Alkoholmisbrug registreret
- Stofmisbrug
- Hjemløshed – brug af en § 110-boform

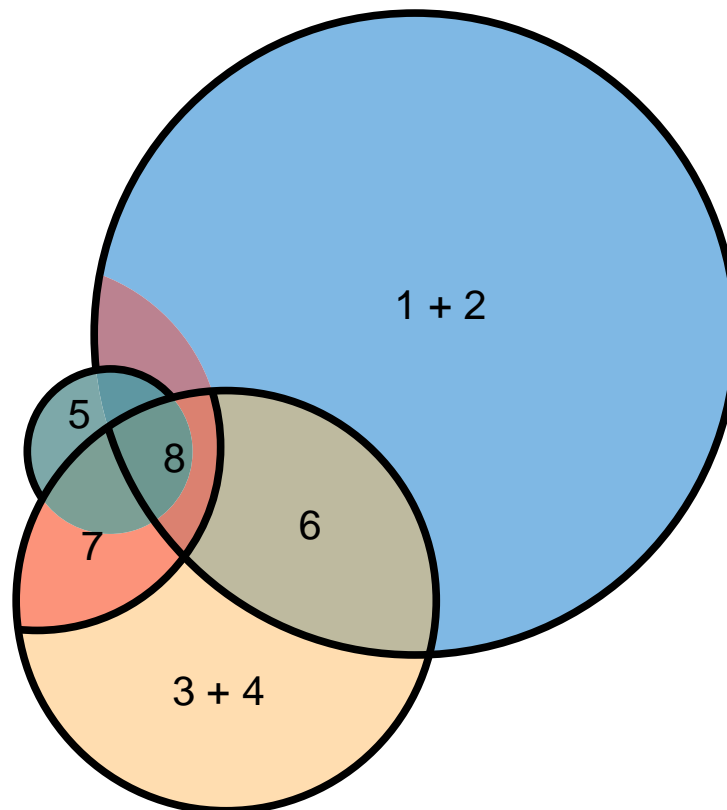
To indikatorer for yderligere kompleksitet:

- Ubetinget fængsel
- Udvalgte kroniske fysiske lidelser (lidelser der i høj grad er misbrugsrelaterede)

SAMMENHÆNG MELLE M UDSATHEDSMÅL OG GRUPPER

SAMMENHÆNG MELLEM UDSATHEDSMÅL OG GRUPPER

- 1. Moderat psykisk lidelse
- 4. Stofmisbrug
- 7. Misbrug m. kompleksitet

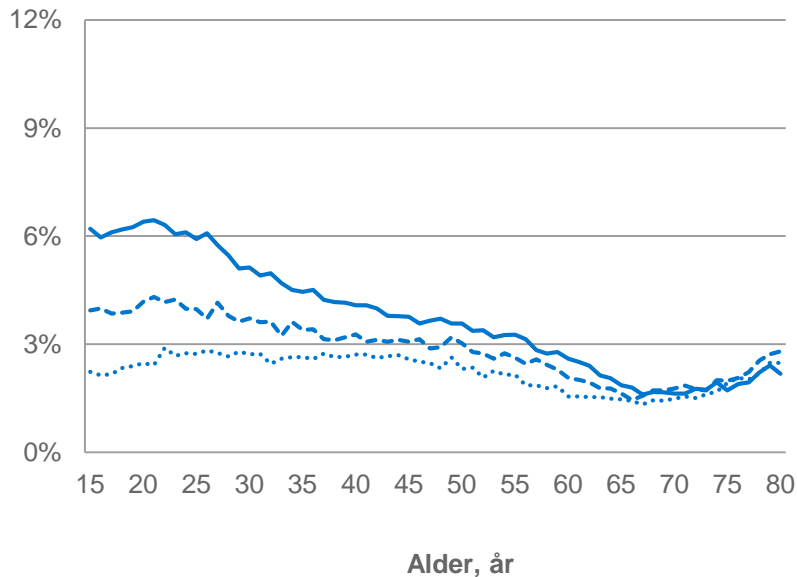
- 2. Svær psykisk lidelse
- 5. Hjemløshed
- 8. Psykisk lidelse m. misbrug og kompleksitet

- 3. Alkoholmisbrug
- 6. Psykisk lidelse m. misbrug

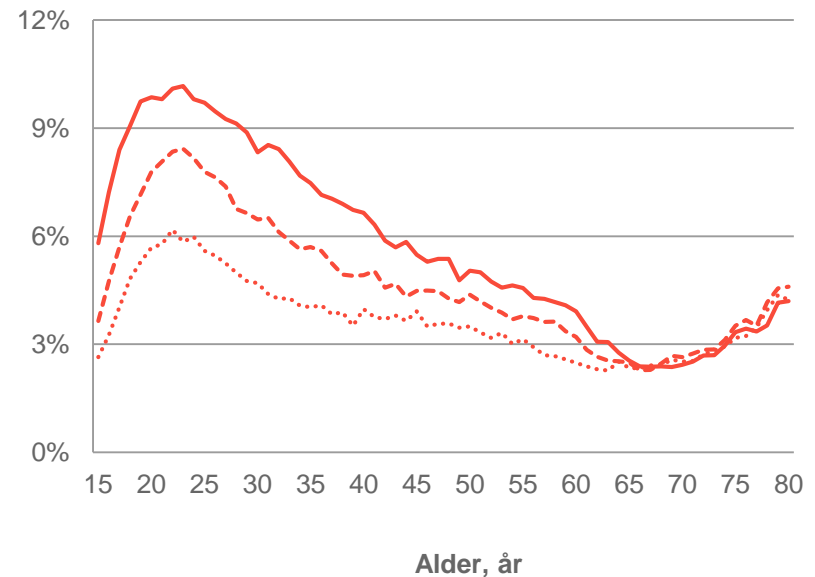
Kontinuum af udsathed – 8 analysegrupper

Gruppe	Definition	Antal personer
8. Psykisk lidelse med misbrug og kompleksitet	Personer med psykisk lidelse (moderat eller svær) og misbrug (alkohol eller stof) og øvrig kompleksitet (hjemløshed, ubetinget fængselsstraf eller misbrugsrelateret fysisk lidelse)	9.038
7. Misbrug med kompleksitet	Personer med misbrug (alkohol eller stof) og øvrig kompleksitet (hjemløshed, ubetinget fængselsstraf eller misbrugsrelateret fysisk lidelse)	12.818
6. Psykisk lidelse med misbrug	Personer med psykisk lidelse (moderat eller svær) og misbrug (alkohol eller stof)	30.174
5. Hjemløshed	Øvrige personer, der har været ramt af hjemløshed	5.602
4. Stofmisbrug	Øvrige personer med stofmisbrug	13.308
3. Alkoholmisbrug	Øvrige personer med alkoholmisbrug	29.786
2. Svær psykisk lidelse	Øvrige personer med svær psykisk lidelse	41.245
1. Moderat psykisk lidelse	Øvrige personer med moderat psykisk lidelse	139.645
Alle i de udsatte grupper	Gruppe 1-8	281.616
Den øvrige befolkning	Personer, der ikke har en psykisk lidelse, et misbrug eller har været ramt af hjemløshed	3.795.304

Andelen af personer registreret med en 'moderat' psykisk lidelse (fx angst, depression, spiseforstyrrelse, personlighedsforstyrrelse, ADHD mv.)

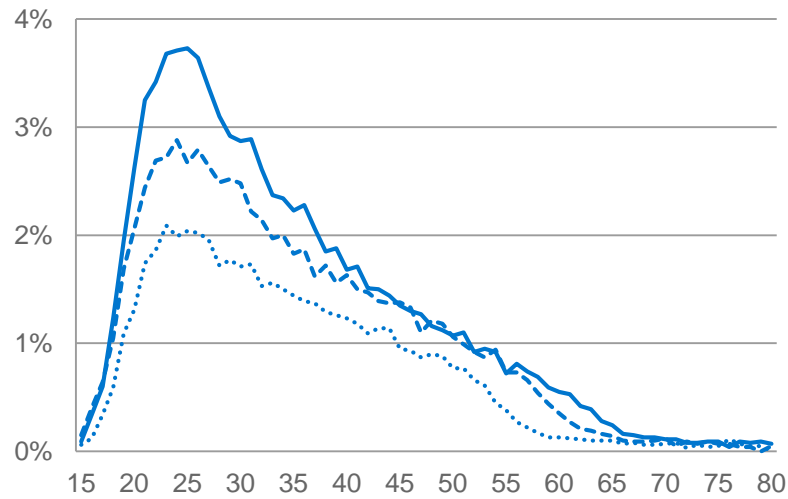

— Mænd 2014
- - - Mænd 2009
..... Mænd 2004

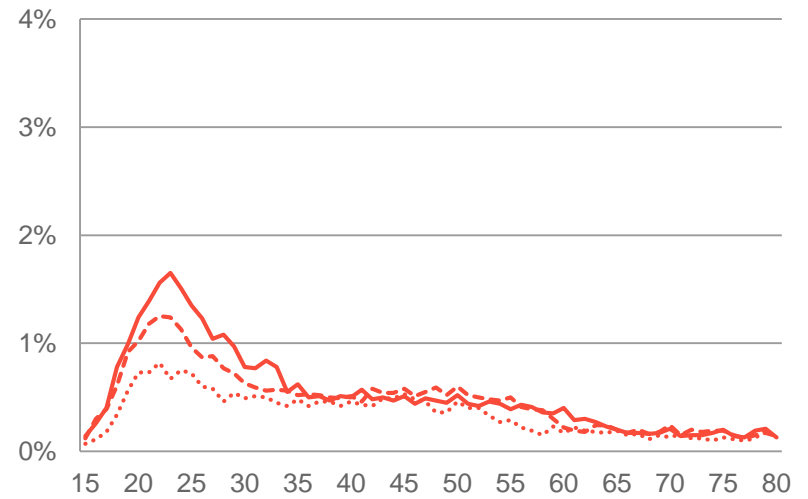
— Kvinder 2014
- - - Kvinder 2009
..... Kvinder 2004

Andelen af personer registreret med et stofmisbrug

Alder, år

- Mænd 2014
- - - Mænd 2009
- ..... Mænd 2004

Alder, år

- Kvinder 2014
- - - Kvinder 2009
- ..... Kvinder 2004

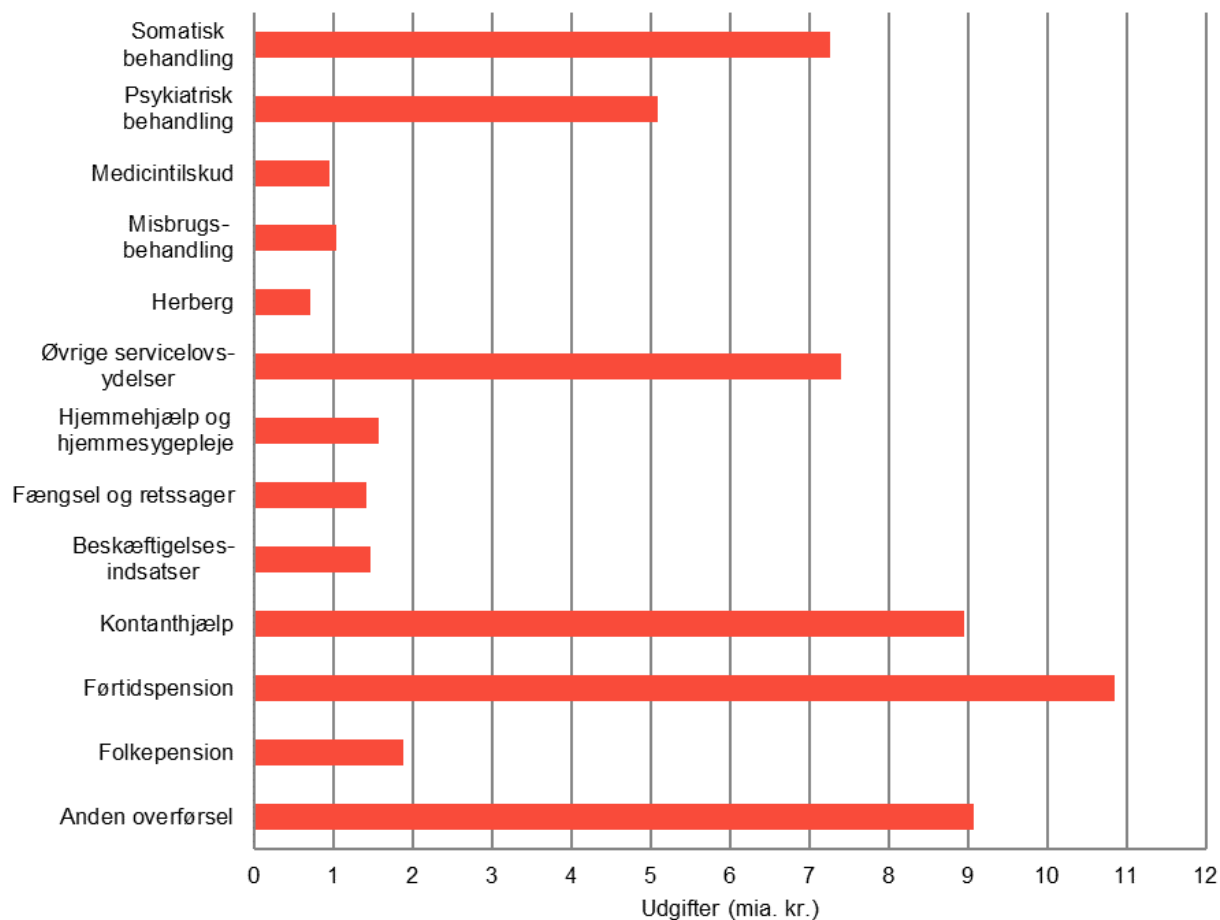
Andel med indlæggelse på somatisk sygehusafdeling

	Den øvrige befolkning	1 Moderat psykisk lidelse	2 Svær psykisk lidelse	3 Alkohol- misbrug	4 Stof- misbrug	5 Hjemløshed	6 Psykisk lidelse med misbrug	7 Misbrug med kompleksitet	8 Psykisk lidelse m. misbrug og kompleksitet
18-39 år	9	17	18	19	12	17	20	19	26
40-59 år	8	18	16	24	20	17	27	41	45
60-79 år	15	34	27	38	34	23	40	53	58

Andel med individuel social støtte (§ 85) efter serviceloven

	Den øvrige befolkning	1 Moderat psykisk lidelse	2 Svær psykisk lidelse	3 Alkohol-misbrug	4 Stof-misbrug	5 Hjemløshed	6 Psykisk lidelse med misbrug	7 Misbrug med kompleksitet	8 Psykisk lidelse m. misbrug og kompleksitet
18-39 år	< 1	5	17	2	3	8	14	4	14
40-59 år	< 1	4	20	2	5	8	13	5	16
60-79 år	< 1	2	12	1	3	8	7	3	8

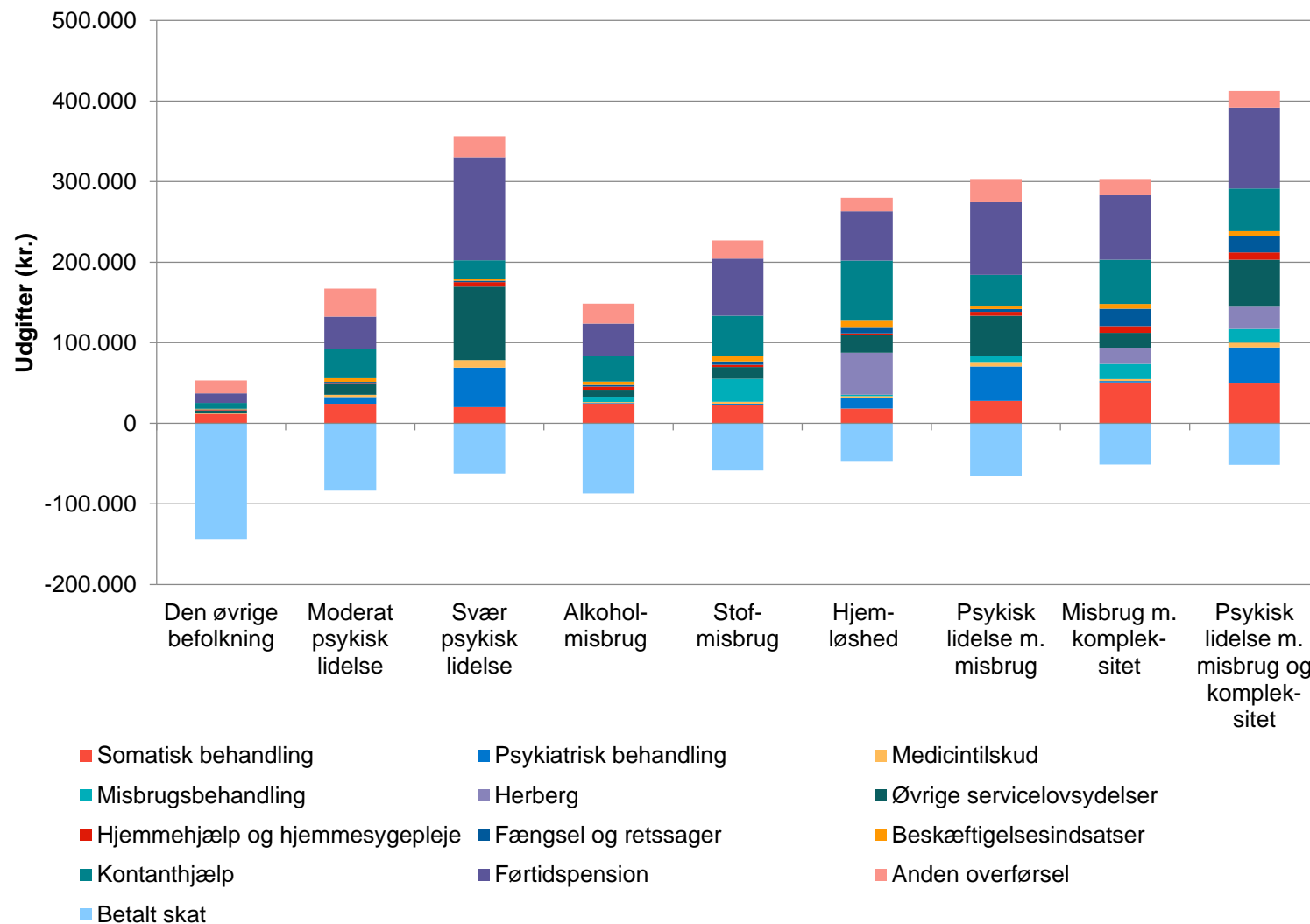
Samlede udgifter forbundet med indsatser og ydelser til de 18-79-årige i de socialt udsatte grupper i 2014

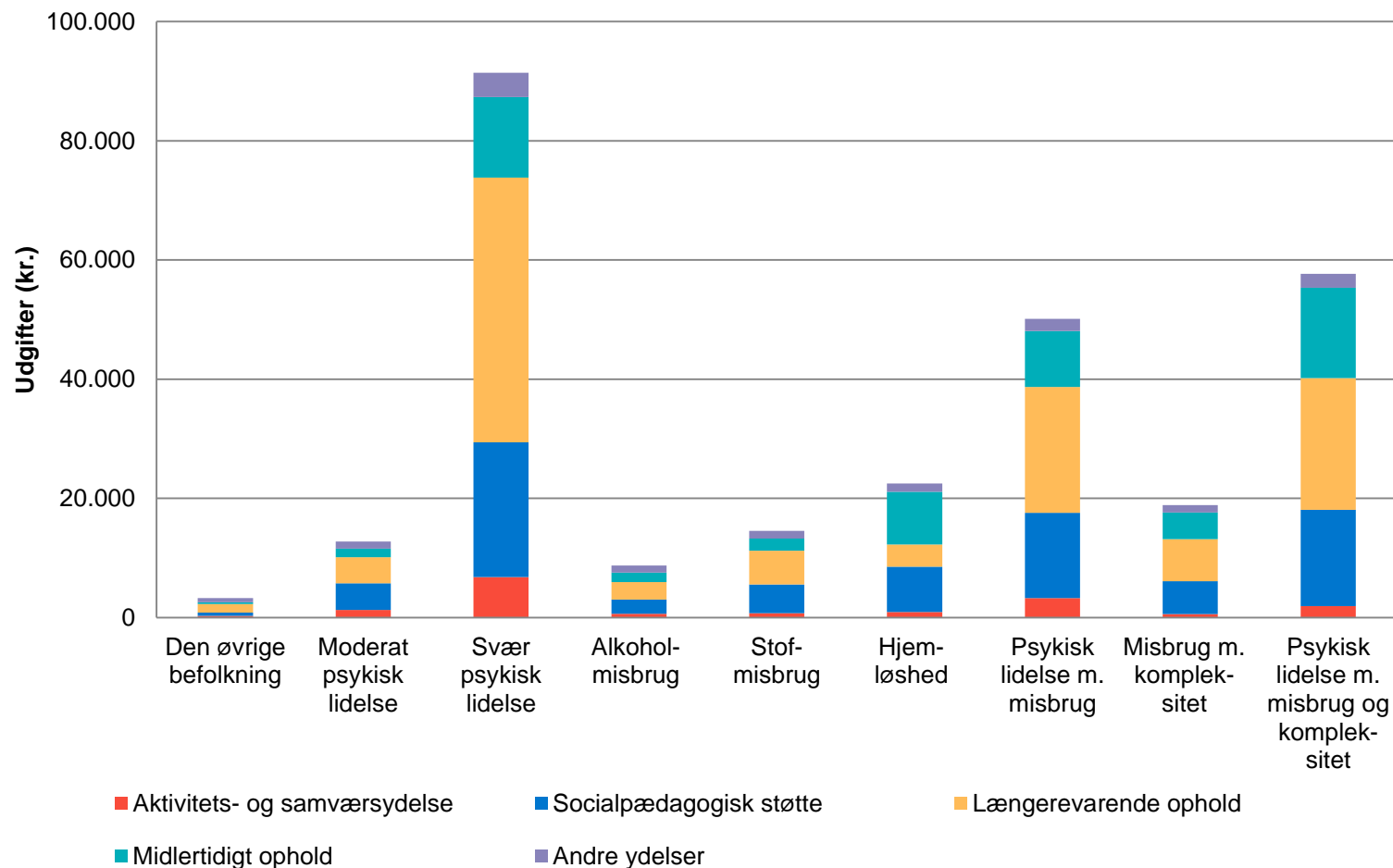
Nettoudgifter (efter skat) til indsatser og ydelser i de udsatte grupper

Gruppe	Mio. kr.	Antal personer
1. Moderat psykisk lidelse	12.885	139.645
2. Svær psykisk lidelse	10.689	41.245
3. Alkoholmisbrug	2.351	29.786
4. Stofmisbrug	1.424	13.308
5. Hjemløshed	1.249	5.602
6. Psykisk lidelse med misbrug	6.727	30.174
7. Misbrug med kompleksitet	2.933	12.818
8. Psykisk lidelse med misbrug og kompleksitet	3.063	9.038
I alt udsatte grupper	41.321	281.616

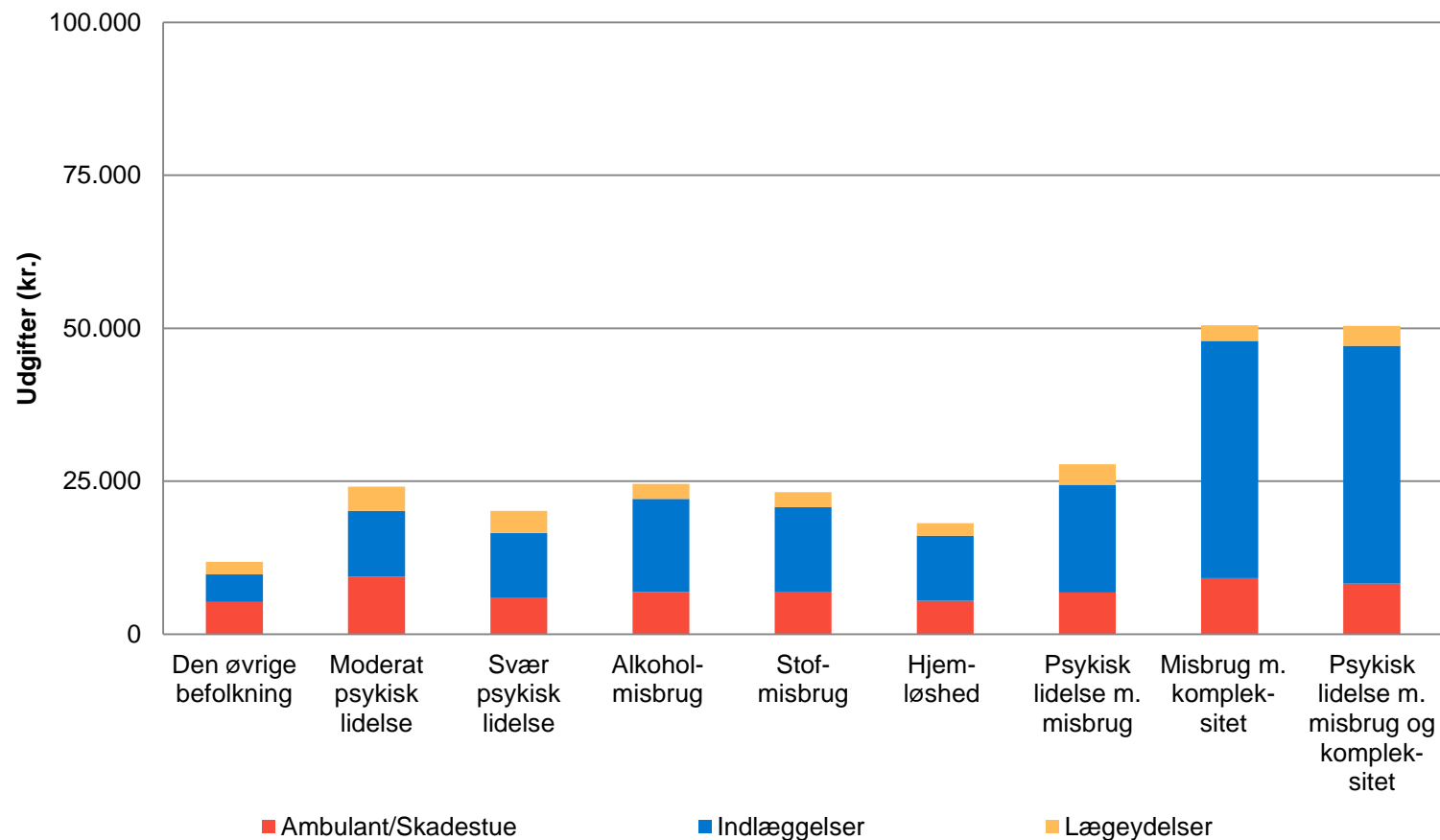
ÅRLIGE OMKOSTNINGER FORDELT PÅ YDELSER 40-59-ÅRIGE

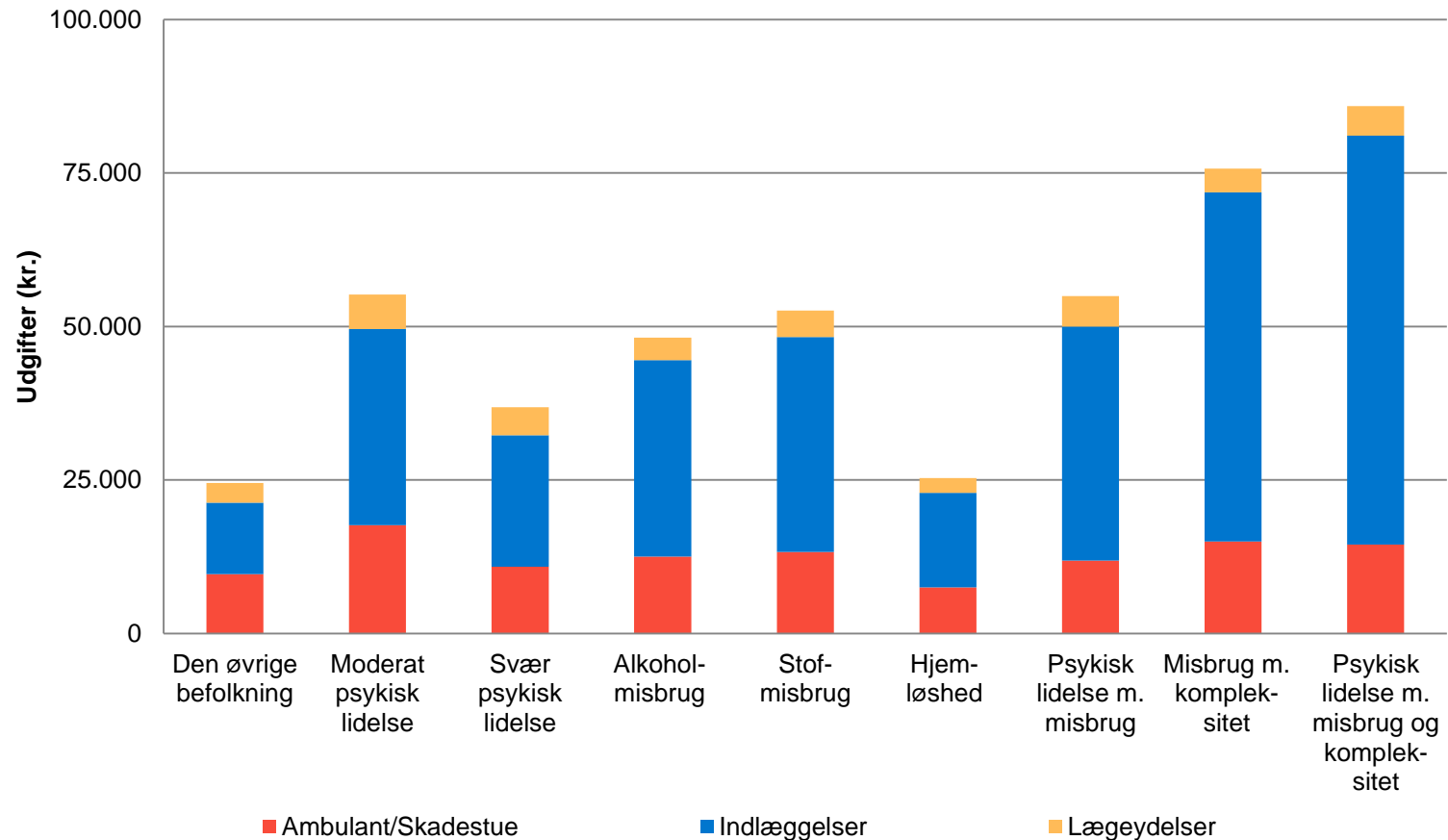
ÅRLIGE OMKOSTNINGER TIL UDVALGTE SERVICELOVSYDELSE (40-59-ÅRIGE)

ÅRLIGE OMKOSTNINGER TIL SOMATISK BEHANDLING (40-59-ÅRIGE)

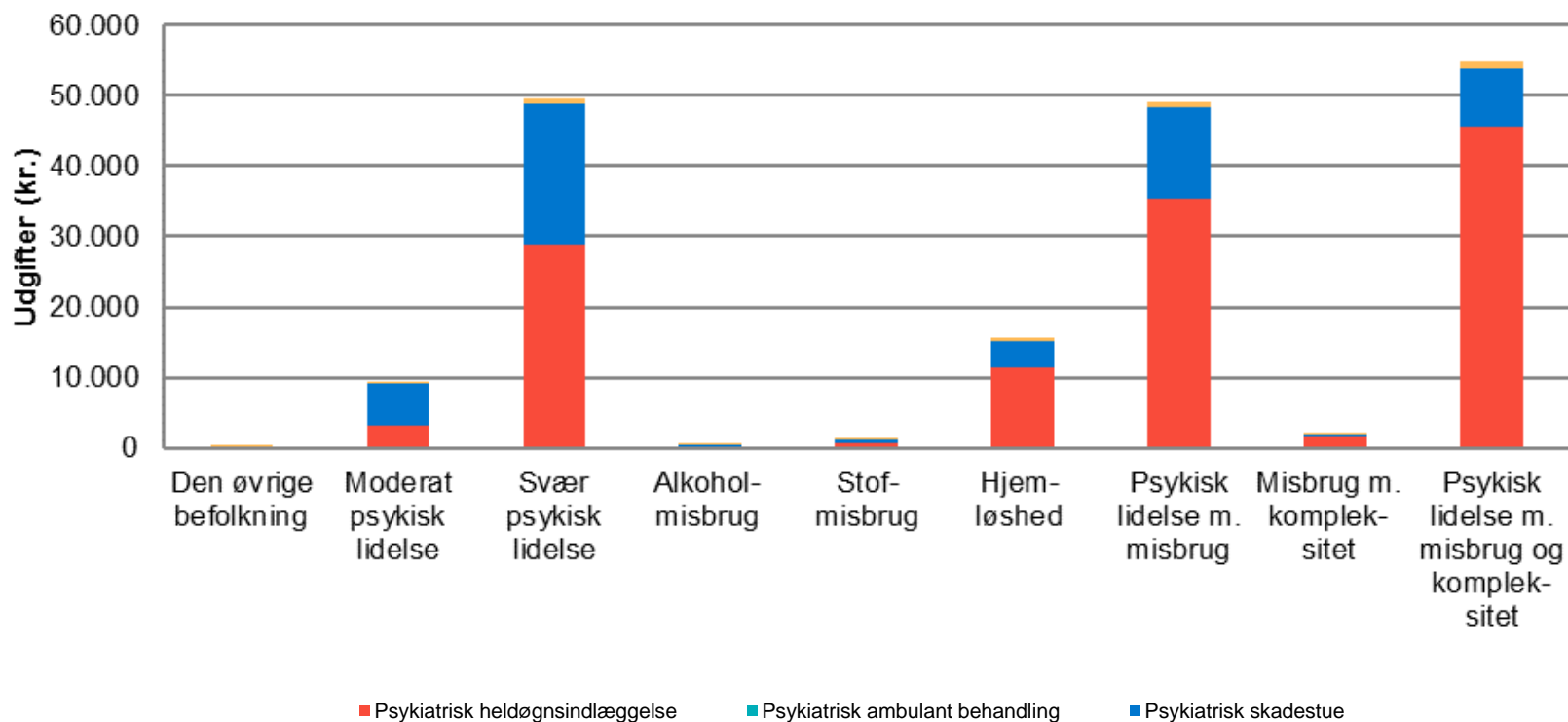

ÅRLIGE OMKOSTNINGER TIL SOMATISK BEHANDLING (60-79-ÅRIGE)

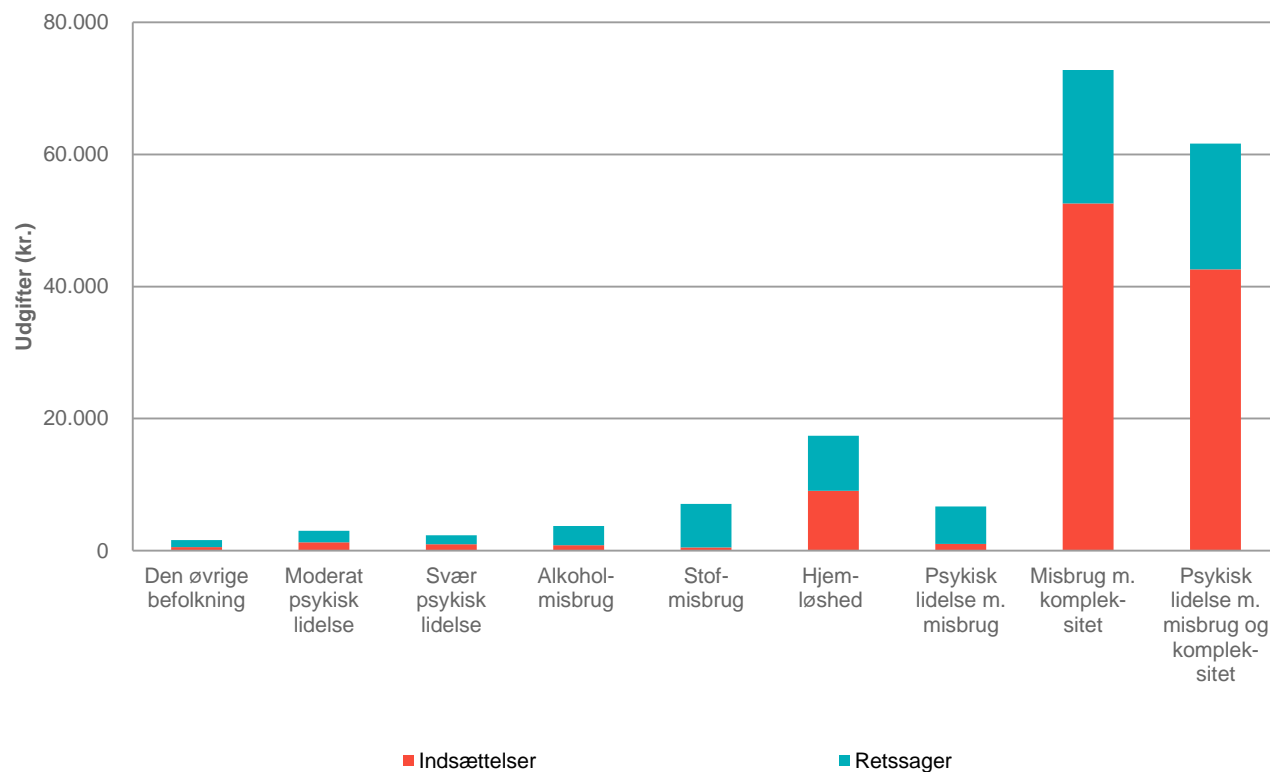

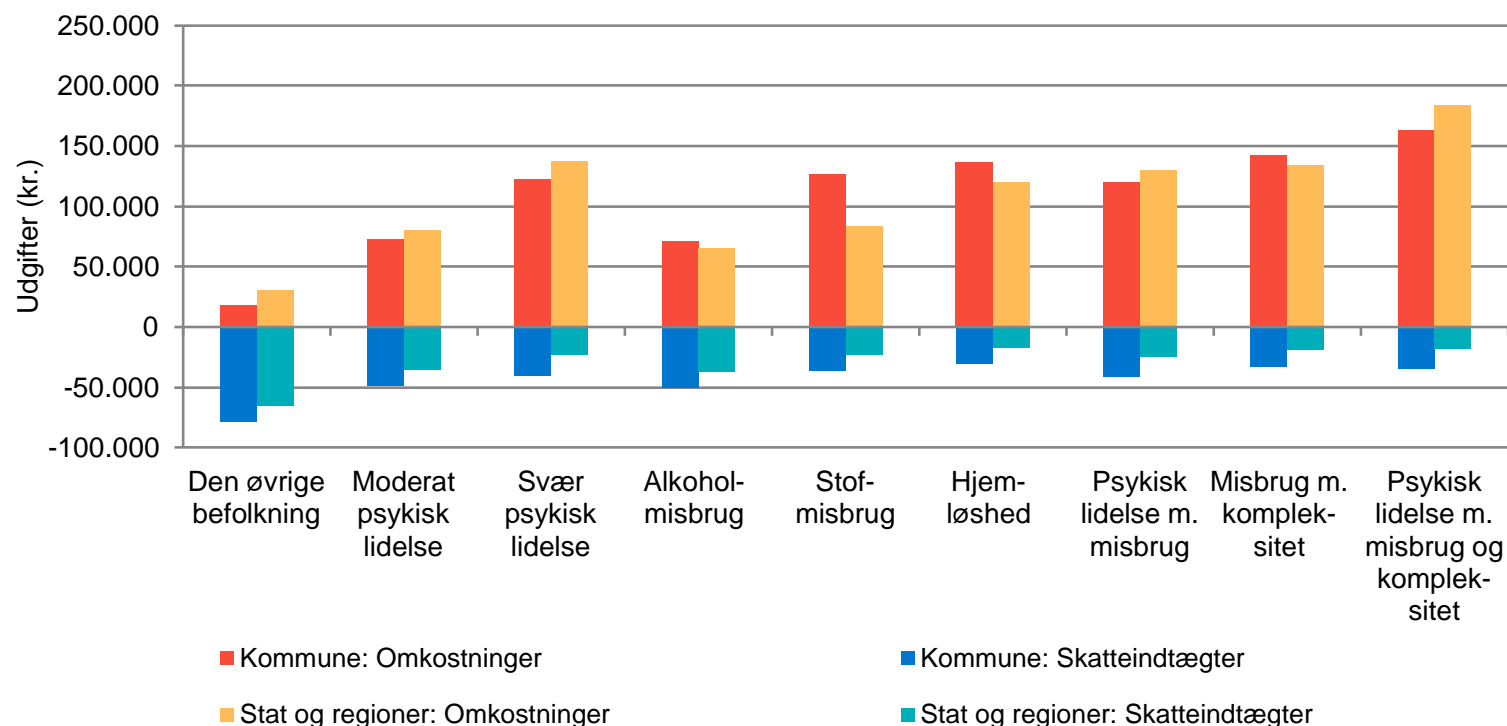
Årlige udgifter til psykiatrisk behandling, 18-39-årige

Årlige udgifter til retssager og indsættelser af socialt udsatte 18-39-årige

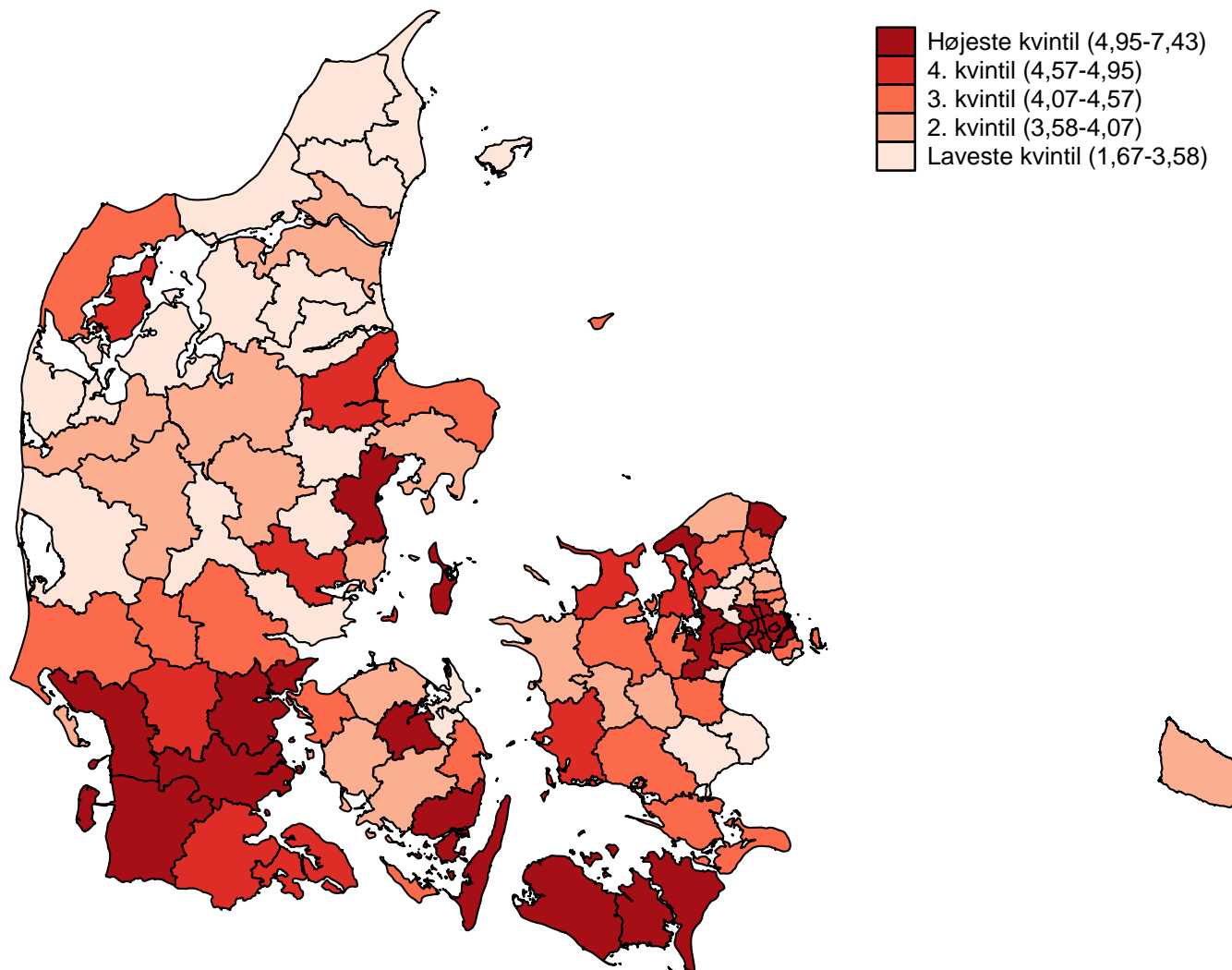
SAMLEDE ÅRLIGE OMKOSTNINGER PR BORGER FORDELT PÅ STAT/REGION OG KOMMUNER (18-39-ÅRIGE)

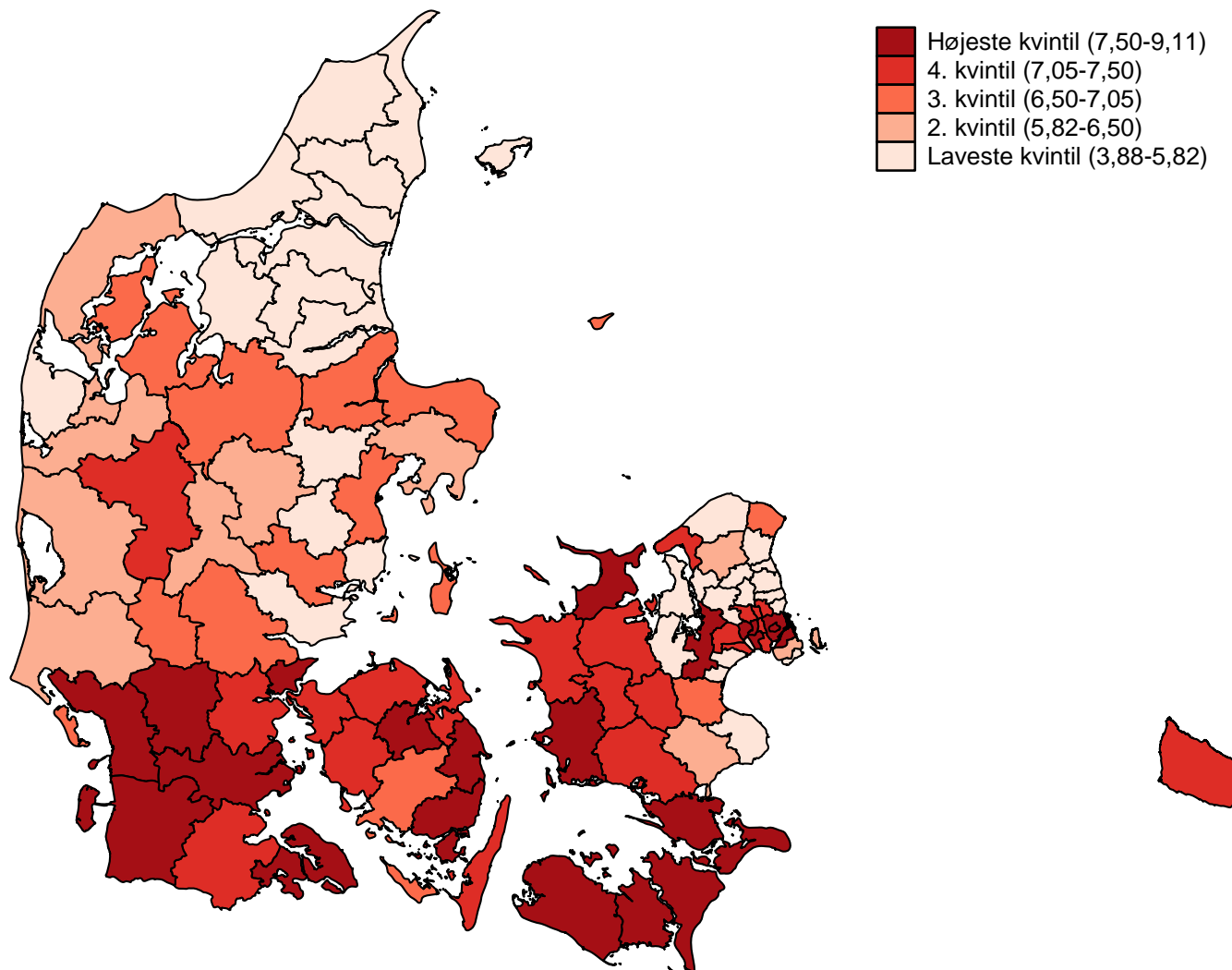
Andel i beskæftigelse blandt de 40-59-årige i de udsatte grupper, samt i den øvrige befolkning

Gruppe	Andel i beskæftigelse, procent
Øvrige befolkning	84
1. Moderat psykisk lidelse	45
2. Svær psykisk lidelse	16
3. Alkoholmisbrug	49
4. Stofmisbrug	25
5. Hjemløshed	13
6. Psykisk lidelse med misbrug	22
7. Misbrug med kompleksitet	14
8. Psykisk lidelse med misbrug og kompleksitet	8

GEOGRAFISK FORDELING I 2004 AF ANDELEN AF SOCIALT UDSATTE 18-79-ÅRIGE

GEOGRAFISK FORDELING I 2014 AF ANDELEN AF SOCIALT UDSATTE 18-79-ÅRIGE

Opsummering

- Kontinuum af udsathed fra borgere med komplekse sociale og helbredsproblemer til borgere i risiko for udsathed
- De udsatte borgere bruger indsatser og ydelser i mange forskellige dele af velfærdssystemet
- Stort udgiftsforbrug forbundet med udsathed – ca. 6 milliarder kr. om året alene for de ca. 20.000 borgere i ‘de komplekse grupper’ og 41 milliarder kr. om året i den brede gruppe
- Betydelige udgifter på områder med potentiale for mere forebyggelse – somatiske indlæggelser i en relativt tidlig alder, psykiatriske indlæggelser, kriminalforsorgen, hjemløshed
- Der er relativt få – også i de komplekse grupper – der modtager en række individuelle servicelovsydelser som fx § 85 bostøtte
- Potentiale for sociale investeringer – fx specialiserede, integrerede indsatsmetoder som Assertive Community Treatment (ACT) eller IPS (Individual Placement and Support)